

Altian lausunto Maa- ja metsätalousvaliokunnalle alkoholilain kokonaisuudistuksesta 4.10.2017

Kuulemisen kohteena oleva hallituksen esitys alkoholilain kokonaisuudistukseksi on vastuullinen ja hallittu askel kohti sujuvampaa sääntelyä sekä normien purkua.

Kiitämme valiokuntaa mahdollisuudesta lausua ja pyydämme kiinnittämään huomiota kolmeen asiakokonaisuuteen:

1. Suomalaisen alkoholiteollisuuden viennin edistäminen ja esteiden purku
2. Alkoholialan digitalisaatio ja verkkokauppa
3. Valmistustaparojoitteen poiston vaikutus suomalaiseen ohrantuotantoon

Altia kokee, että tiettyjen muutoskohtien osalta luonnos jää tulkinnanvaraiseksi, ja voisi tukea kotimaisen **vientiteollisuuden kehitystä paremmin**. Kotimarkkinoiden kutistuessa vientimarkkinoiden merkitys alkoholiteollisuuden liiketoiminnalle on ollut kasvussa. Alkoholili on suomalaisen elintarvikealan suurin vientituote (arvoltaan 150 miljoonaa), mutta täyden vientipotentiaalin täyttymiselle on vielä merkittäviä esteitä.

Kotimainen alkoholiteollisuus on elinvoimaista, Suomessa työllistävää teollisuutta, joka rakentaa myös kipeästi tarvittavaa vientiä. Lakiuudistus tarjoaakin mahdollisuuden tukea kotimaista, vastuullista teollisuutta erityisesti vientiponnisteluissa. Tällä hetkellä kotimaiset toimijat eivät ole tasavertaisessa kilpailuasetelmassa ulkomaisten yritysten kanssa.

Altia toivoisi hallituksen esitykseltä selkeämpää tukea **alkoholialan digitalisaatiolle**. Digitalisoituminen muuttaa voimakkaasti myös alkoholialan toimintaedellytyksiä. Digitalisaatio liittyy vientiin esimerkiksi vientimarkkinoille suunnatun verkkokaupan ja digitaalisen markkinoinnin osalta. Kotimaiset alkoholialan toimijat ovat jääneet digitaalisen kehityksen vanaveteen. Uuden lain tulisi ottaa tämä huomioon, jotta se pysyy ajantasaisena maailman muuttuessa nopeasti.

Edellä mainituista syistä Altia toivoo täsmennyksiä kirjauksiin liittyen vientiin ja digitalisoitumiseen, jotta nykyiset viennin esteet selkeästi poistuisivat. Kommenttimme pykäliin liittyvät näihin kahteen seikkaan, sekä kotimaisen tuotannon ja myyntikanavien tukemiseen.

Kolmas asia, mihin toivomme valiokunnan kiinnittävän huomiota, on uudelleen keskusteluun noussut etanolipohjaisten juomasekoitusten salliminen päivittäistavarakaupassa ja sen **vaikutukset kotimaiseen ohrantuotantoon**.

Nykyisin päivittäistavarakaupassa myytävät lonkerot on valmistettu pääosin ulkomaisesta viinipohjaisesta käyttämällä valmistetusta raaka-aineesta. Nykyinen valmistustaparojoite syrjii suomalaisia yrityksiä, ohrantuotantoa ja vääristää kilpailua.

Taloudelliset vaikutukset

Viennin tukemisen taloudelliset vaikutukset:

Kotimainen alkoholiteollisuus on työllistävää, vastuullista ja Suomeen panostavaa. Kotimainen juomateollisuus työllistää suoraan 3000 henkeä ja välillisesti 30000 henkeä. Juoma-alan yritykset maksavat vuosittain valmisteveroja yhteensä yli miljardi euroa.*

Juoma-ala on vahvasti sidoksissa alkutuotantoon ja maatalouteen. Esimerkiksi pelkästään Altia ostaa vuosittain 200 miljoonaa kiloa kotimaista viljaa. Juomakulttuurin muuttuessa vastuullisemmaksi, kotimarkkinat kutistuvat samalla vuosi vuodelta. Väkevien kulutus on alhaisimmalla tasolla sitten 60-luvun. Vienti onkin koko ajan tärkeämpää kotimaisille valmistajille. Alkoholit on jo nyt kotimaisen elintarviketeollisuuden suurin vientiartikkeli. Alkoholiviennin arvo on noin 150 miljoonaa euroa vuodessa.

Potentiaalia on vielä enemmän. Viennille on yhä suuria lainsäädännön ja sen tulkinnan asettamia esteitä ja kotimaiset yrityksemme eriarvoisessa asemassa kuin ulkomaiset kilpailijat. Lainsäädännön muutoksella on mahdollista ratkaista näitä haasteita ja tukea kotimaista tuotantoa ja työllistävyyttä. Toivoimme maa- ja metsätalousvaliokunnan huomioivan erityisesti, että viennin tukemisella tuetaan koko kotimaista arvoketjua viljantuotantoon saakka.

**Kotimainen alkoholi- ja panimoteollisuus yhteensä.*

Luku- ja pykäläkohtaiset huomiot

2 luku, 6 §, 1 momentti, kohta 3 Luvanvaraisuuden poikkeukset *Verkkokauppa vientimarkkinoille*

Suomessa toimiville yrityksille tulisi antaa mahdollisuus harjoittaa vientimarkkinoille suunnattua verkkokauppaa. **Hallituspuolueiden välillä sovittiin 19.5. vientiin suunnatun verkkokaupan sallimisesta lakiuudistuksessa, mutta sitä ole kuitenkaan tuotu lakiluonnoksessa esille.**

Viennin salliminen verkkokaupan kautta tulisi selkeästi mainita laissa, koska viranomaisen tulkinta asiasta on tiukka. Verkkokauppa on keskeinen kansainvälistymisen ja viennin keino erityisesti pienille yrittäjille. Kotimaiset kuluttajat on helppo teknisin keinoin sulkea pois kohderyhmästä ja Suomeen olisi mahdollonta tilata tuotteita.

2 luku, 17 § Vähittäismyyntilupa *Päivittäistavarakaupan juomasekoitusten raaka-aineen vapauttaminen*

Päivittäistavarakaupassa myytävien alkoholijuomien raaka-ainepohjan vapauttaminen on tärkeä uudistus, joka sujuvoittaa sääntelyä. Nykyinen valmistustaparajoite on keinotekoinen, sillä tuotteiden maussa tai kohdekuluttajaryhmissä ei ole eroja raaka-aineen perusteella.

Laki on rajoittanut vapaata kilpailua, salliessaan markkinoille pääsyn ainoastaan tietyllä raaka-ainepohjalla. Neutraali valmistuspohja on tärkeä uudistus, jossa on kyse vapaan ja syrjimättömän kilpailun edistämisestä. Muissa EU-maissa ei ole vastaavaa rajoitusta.

Keskustelussa esille noussut huoli siitä, että muutos altistaisi nuorta kuluttajaryhmää alkoholin terveyshaitoille on aiheeton. Jatkossakaan ei ole sallittua valmistaa nuoria houkuttelevia pakkauksia. Lisäksi alkoholikulttuurin muutos vastuulliseen näkyy vahvasti nuorten keskuudessa, sillä nuorten alkoholinkulutus on vähentynyt koko 2000-luvun ajan.

Mikäli laki ei sallisikaan tislamalla valmistettua alkoholia sisältävien juomien myymistä päivittäistavarakaupassa, se sulki käytännössä kotimaiset suomalaisesta ohrasta tislamalla alkoholia valmistavat yritykset raaka-ainemarkkinoilta.

Jos taas tislamalla valmistettavat juomat pääsevät kauppaan, ohran kysyntä voi kasvaa jopa merkittävästi. Mikäli päivittäistavarakaupassa tällä hetkellä myytävien lonkeroiden raaka-aine vaihdettaisiin kotimaiseen tislattuun raaka-aineeseen, ohra-alaa tarvittaisiin arvioilta noin tuhat hehtaaria lisää. Altia ostaa vuosittain kolmanneksen Suomen myyntiin tulevasta ohrasadosta ja yhtiöllä on 1 500 sopimusviljelijää. Päätös koskee siis koko suomalaista maataloustuotantoa.